

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Media Monitoring

Ενότητα 2: Η ανάλυση περιεχομένου

Σταμάτης Πουλακιδάκος

Σχολή ΟΠΕ

Τμήμα ΕΜΜΕ

Ορισμός

- Μετατρέπει υλικό ποιοτικής κυρίως φύσης σε μορφή ποσοτικών/ποιοτικών δεδομένων
- Μπορεί να οριστεί ως η συστηματική, αντικειμενική, ποσοτική ανάλυση των χαρακτηριστικών διαφόρων μηνυμάτων

Περιγραφή I

- Αποτελεί μια συστηματική αναπαραράξιμη **τεχνική «συμπίεσης- μετατροπής»** του πλήθους των λέξεων ενός κειμένου σε λιγότερες κατηγορίες περιεχομένου, οι οποίες βασίζονται σε συγκεκριμένους κανόνες κωδικοποίησης, επιτρέποντας στους ερευνητές να μελετήσουν μεγάλους όγκους δεδομένων μέσω μιας συστηματικής μεθοδολογίας

Περιγραφή II

- Χρησιμοποιεί **συγκεκριμένους κανόνες** για την εξαγωγή έγκυρων συμπερασμάτων από την ανάλυση των κειμένων. Οι κανόνες αυτοί διαφέρουν ανάλογα με το θεωρητικό υπόβαθρο και το υπό έρευνα θέμα

Αντικείμενο I

- Η **συστηματική διερεύνηση** του κειμένου αποτελεί πρωταρχικό στόχο της ανάλυσης περιεχομένου
- Οδηγεί στη **συστηματική κωδικοποίηση** και ποσοτικοποίηση του γραπτού και του προφορικού λόγου, τους οποίους και αναλύει με τη βοήθεια εργαλείων στατιστικής ανάλυσης

Αντικείμενο II

Μέσω της στατιστικής επεξεργασίας των στοιχείων ανακαλύπτονται στατιστικές συσχετίσεις βάσει των οποίων ελέγχονται οι **θεωρητικές υποθέσεις** της έρευνας ή αναδύονται νέες θεωρητικές εξηγήσεις

Μέθοδος I

- Η μέθοδος της κατηγοριοποίησης αποτελεί τον κύριο κορμό της ανάλυσης περιεχομένου, καθώς αποτελεί τη διαδικασία κωδικοποίησης των δεδομένων
- Για το λόγο αυτό οι κατηγορίες στις οποίες θα κωδικοποιηθεί το κείμενο της έρευνας θα πρέπει να είναι σαφείς, να εξυπηρετούν τους ερευνητικούς σκοπούς, να είναι **αμοιβαία αποκλειόμενες**, έτσι ώστε το υπό εξέταση κείμενο να μπορεί να **κωδικοποιηθεί μονοσήμαντα** και χωρίς τον κίνδυνο παρερμηνειών από τους ερευνητές και **εξαντλητικές**, δηλαδή το σύνολο των δεδομένων να ταιριάζει σε κάποια κατηγορία

Μέθοδος II

- Οι κατηγορίες που δημιουργούνται καθορίζονται από το ερευνητικό ερώτημα και τα επιμέρους ερωτήματα ή υποθέσεις εργασίας της έρευνας
- Μέσω της κωδικοποίησης των πληροφοριών σε συγκεκριμένες κατηγορίες και της συλλογής της πληροφορίας κατ' αυτό τον τρόπο, η ανάλυση περιεχομένου επιτρέπει στον ερευνητή την εξέταση όχι μόνο του **έκδηλου περιεχομένου** των ερευνώμενων πληροφοριών, αλλά και του **λανθάνοντος**, αυτού, δηλαδή, που βρίσκεται «πίσω» από τις πρόδηλες πληροφορίες που κωδικοποιούνται

Δειγματοληψία I

- Τις περισσότερες φορές ο όγκος των δεδομένων είναι τόσο μεγάλος, ώστε επιβάλλεται η εφαρμογή **δειγματοληπτικής μεθόδου**
- Τα κριτήρια επιλογής των δεδομένων διαφέρουν ανάλογα με το θέμα που διερευνάται και μπορούν να καθοριστούν από οποιαδήποτε ειδικά χαρακτηριστικά μπορεί να διαθέτει το υλικό που πρόκειται να μελετηθεί

Δειγματοληψία II

- Η διαδικασία δειγματοληψίας περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των πηγών της έρευνας (π.χ. εφημερίδες, τηλεοπτικά προγράμματα, διαδικτυακές ιστοσελίδες) και την επιλογή υλικού
- Αν κάποια ή ορισμένες από τις διαθέσιμες πηγές δεν προσφέρουν κάποια επιπλέον πληροφορία στην έρευνα τότε γίνεται τυχαία δειγματοληψία, όπου όλο το υλικό έχει τις ίδιες πιθανότητες να επιλεγεί για την έρευνα
- Αν όχι, τότε επιλέγονται οι πλέον κατάλληλες με ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια

Πλεονεκτήματα I

- Συνιστά μια **ισχυρή τεχνική φιλτραρίσματος πληροφοριών**
- Αποτελεί μια **συστηματική τεχνική που «κωδικοποιεί»** πληροφορίες σε λιγότερες κατηγορίες περιεχομένου βασισμένες σε ρητούς κανόνες κωδικοποίησης και μπορεί να εφαρμοστεί με τον ίδιο τρόπο σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (κείμενα, οπτικοακουστικό υλικό κλπ.)

Πλεονεκτήματα II

- Είναι **χρήσιμη για ενασχόληση με μεγάλο όγκο δεδομένων** επεκτεινόμενη, παράλληλα, πέραν της απλής μέτρησης των συχνοτήτων των λέξεων
- Προσφέρει στον ερευνητή τη δυνατότητα να **διεξάγει τόσο ποσοτική όσο και ποιοτική ανάλυση**, ενώ, παράλληλα, επιτρέπει τη **συγκριτική ανάλυση** μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών νοημάτων, μέσω της στατιστικής επεξεργασίας της κωδικοποιημένης μορφής των υπό έρευνα πληροφοριών

Μειονεκτήματα- Ζητήματα αξιοπιστίας

- **Ανεπαρκής ορισμός των κατηγοριών ανάλυσης και οι μη αμοιβαία αποκλειόμενες και εξαντλητικές για όλες τις πιθανές περιπτώσεις κατηγορίες**
- Η ένταξη ενός κειμένου σε συγκεκριμένες και περιορισμένες κατηγορίες, μπορεί να **υπεραπλουστεύει τα νοήματά του**, ενώ, παράλληλα, η ανάλυση περιεχομένου υπόκειται και στον **περιορισμό της διαθεσιμότητας του υλικού**, ειδικά όταν αποσκοπεί στο να διερευνήσει κείμενα που έχουν παραχθεί στο παρελθόν και πρέπει να αναζητηθούν σε αρχεία (έντυπα ή ηλεκτρονικά)

Το κύριο ερευνητικό ερώτημα

- Αποτελεί τη διατύπωση της βασικής ερευνητικής ιδέας
- Αποτελεί σημείο αναφοράς για την έρευνα, καθ' ότι η τελευταία αποσκοπεί στο να δώσει απάντηση στο ερώτημά μας
- Μπορεί να διατυπωθεί μέσα στο κείμενο είτε με μορφή ευθείας ερώτησης, είτε με μορφή πλάγιας ερώτησης

Οι υποθέσεις εργασίας

- Αποτελούν τη συμπυκνωμένη- συστηματοποιημένη διατύπωση των χαρακτηριστικών ενός φαινομένου που θα μελετήσουμε μέσω της έρευνας
- Προκύπτουν από τη θεωρητική προσέγγιση της έννοιας/ εννοιών στις οποίες εστιάζουμε στην εργασία
- «Αναλύουν» το ερευνητικό μας ερώτημα
- Διατυπώνονται υπό μορφή κατάφασης
- Αναφέρονται στο τι αναμένουμε να βρούμε στην έρευνα με βάση τη θεωρία που έχουμε ήδη παραθέσει
- Μπορούν είτε να επιβεβαιωθούν, είτε να διαψευσθούν από τα ευρήματα της έρευνας

Η μονάδα έρευνας/ ανάλυσης

- Αποτελεί το «επίπεδο» στο οποίο θα διεξαχθεί η έρευνα
- Σε διαφορετικές έρευνες μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές μονάδες ανάλυσης
- Π.χ. σε ένα οποιοδήποτε «κείμενο» μονάδα ανάλυσης μπορεί να είναι η λέξη, η πρόταση, η παράγραφος, το σύνολο του κειμένου.
- Τη μονάδα έρευνας την καθορίζουν οι σκοποί της έρευνας
- Κάθε έρευνα πρέπει να έχει μία συγκεκριμένη μονάδα ανάλυσης

Το πρωτόκολλο έρευνας/ανάλυσης

- Αποτελεί το ερευνητικό εργαλείο με το οποίο συγκεντρώνουμε τις πληροφορίες που εμείς θέλουμε από οποιοδήποτε περιεχόμενο (κείμενο, οπτικοακουστικό υλικό κλπ.)
- Είναι δομημένο με συγκεκριμένες ερωτήσεις/ζητούμενα και συγκεκριμένες πιθανές απαντήσεις σε κάθε ερώτηση
- Οι πιθανές απαντήσεις θα πρέπει να είναι **αμοιβαία αποκλειόμενες και εξαντλητικές**
- Το περιεχόμενο των ερωτήσεων/ απαντήσεων ποικίλλει ανάλογα με τους σκοπούς της έρευνας

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη [εδώ](#).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Δρ. Σταμάτης Πουλακιδάκος 2015. Σταμάτης Πουλακιδάκος. «Media Monitoring. Η ανάλυση περιεχομένου». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://opencourses.uoa.gr/courses/MEDIA102/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

